

Іван Франко «Захар Беркут»

(135 років з дати написання (1882))

1

В історичній повісті Івана Франка змальовано боротьбу карпатських общин проти монголо-татарських нападників та соціального гноблення, оспівано мужність, патріотизм та винахідливість волелюбного народу. Твір автор написав з 1 жовтня до 15 листопада 1882 року на конкурс, оголошений львівською газетою «Зоря», та в 1883 році вперше видано у ній. На основі повісті знято однойменний фільм.

Окремі видання повісті

1. **Захар** Беркут. Образ громадського життя карпатської Русі в XIII віці / Іван Франко. – Львів : Укр.-руська вид. спілка, 1902. – 224 с.
2. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко. – Ужгород : [б. в.], 1949. – 144 с.
3. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко. – Київ : Держлітвидав, 1950. – 157 с.

4. **Захар** Беркут. Картина общественной жизни Карпатской Руси в XIII веке / И. Франко ; пер. с укр. П. Карабана. – Москва : ГИХЛ, 1953. – 158 с. – Текст рос. м.

5. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко. – Київ : Дніпро, 1965. – 154 с.

6. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко. – Київ : Дніпро, 1968. – 226 с. : ілюстр.

7. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко ; офорти худож. Георгія Якутовича. – Київ : Дніпро, 1974. – 171 с. : ілюстр.

8. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко. – Київ : Дніпро, 1979. – 155 с.

9. **Захар** Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці / І. Франко ; худож. Іван Крислач. – Львів : Каменяр, 1986. – 128 с. : ілюстр.

10. **Захар** Беркут / Іван Франко ; передм. Л. М. Ліщинської. – Київ : Школа, 2006. – 224 с. : іл. – (Б-ка шк. класики).

11. **Zakhar** Berkut / Ivan Franko ; translated from the Ukrainian by Mary Skrupnyk. – Kiev : Dnipro, 1987. – 232 s.

Повість в збірках

12. **Захар** Беркут // Зібрання творів : у 50 т. / І. Я. Франко. – Київ, 1978. – Т. 16 : Повісті та оповідання (1882–1887). – С. 7–155.

13. **Захар** Беркут // Твори : в 20 т. / І. Франко. – Київ, 1951. – Т. 6 : Повісті. – С. 7–139.

14. **Захар** Беркут // Вибрані твори / І. Франко. – Київ, 1973. – Т. 3 : Повісті. – С. 227–373.

15. **Захар Беркут** // Вибрані твори / І. Франко ; передм. Олексія Мороза, Андрія Скоця. – Львів, 1977. – С. 21–179. – (Шк. б-ка).

16. **Захар Беркут** // Сочинения : в 10 т. / И. Франко ; пер. с укр. П. Карабана. – Москва, 1957. – Т. 4 : Повести. – С. 57–226. – Текст рос. м.

17. **Захар Беркут** // Избранные сочинения : в 5 т. / И. Франко ; пер. с укр. П. Карабана. – Москва, 1950. – Т. 4 : Рассказы и повести. Драмы. – С. 485–640. – Текст рос. м.

Критичні матеріали

18. **Бондаренко Ю.** Міфологічна природа повісті І. Франка "Захар Беркут" / Ю. Бондаренко // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 2–5.

19. **Бояківський А.** Язичеська ментальність твору Івана Франка "Захар Беркут" / А. Бояківський // Сучасна філологічна наука в національному відродженні : матер. звіт. наук. конф. викладачів, аспірантів, студ., присв. пам'яті Т. Комаринця. – Львів, 1994. – С. 71–72.

20. **Горленко В.** Ів. Франко. Захар Беркут / В. Горленко // Історія української літературної критики та літературознавства : хрестоматія : у 3 кн. : навч. посіб. для студ. філолог. ф-тів ВНЗ. – К., 1998. – Кн. 2. – С. 192–194. – Текст рос. м.

21. **Грабовецька О.** Повість Івана Франка "Захар Беркут" у перекладі англійською мовою / Ольга Грабовецька // Іван Франко: дух, наука, думка, воля : матер. Міжнар. наук. конгр., присв. 150-річчю від дня народж. І. Франка (Львів, 27 верес.-1 жовт. 2006 р.) / редкол.: Б. Бунчук, І. Гунчик, Р. Зорівчак та ін. – Львів, 2008. – Т. 1. – С. 1109–1117. – Бібліогр. в кінці ст.

22. **Грицюта М. С.** Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці : [примітка] / Микола Сидорович Грицюта // Вибрані твори / І. Франко. – Київ, 1973. – Т. 3 : Повісті. – С. 666–668.

23. **Жук Н.** Захар Беркут / Ніна Жук // Проза Івана Франка / Н. Й. Жук. – Київ, 1977. – С. 111–123.

24. **Киличенко Л. Н.** Историческая повесть Ивана Франко "Захар Беркут" : автореф. на соиск. уч. степени канд. филолог. наук: [спец.] 642 – л-ра народо-в СССР, укр. л-ра / Л. Н. Киличенко ; МП УСССР; Киевский гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. – К. : [б. в.], 1968. – 21 с. – Текст рос. м.

25. **Кляшторна Н.** Пранащадки Захара Беркута. Які вони, бойки? / Наталія Кляшторна // Літопис Бойківщини / [гол. ред. Я. Радевич-Винницький]. – ЗСА-Канада-Україна, 2002. – Ч. 2/63 (74). – С. 50–57.

26. **Легкий М.** "Захар Беркут" Івана Франка: повість про минуле для майбутніх поколінь / Микола Легкий // Педагогічна думка. – 2016. – № 2. – С. 3–8.

27. **Лепкий Б.** Іван Франко. Зелені свята в Поручині й "Захар Беркут". "З вершин і низин" у Бережанах. Відень і "Зів'яле листя". Лист без відповіді. Франко в Жукові. Зустріч із Франко у Львові. Ювілей Лисенка і Франко. Молода муза-дівчина химерна. Поділля і Франко / Богдан Лепкий // Спогади про Івана Франка / [упоряд., вст. ст. і примітки М. Гнатюка]. – Львів, 1997. – С. 229–255.

28. **Микуш С.** Праукраїнські мотиви-символи у повісті І. Франка "Захар Беркут" / Степан Микуш // Тези доповідей XVII (8-9 жовт. 2002 р.), XVIII (9-10 жовт. 2003 р.), XIX (10-11 жовт. 2004 р.) франківських щорічних наук. конф. / [відп. ред. І. О. Денисюк] ; ЛНУ ім. І. Франка. – Львів, 2007. – С. 74–77.

29. **Набитович І.** Поетика сакрохронотопу. Мітологічно-ритуальна структура й тваринний епос як архітектонічний ключ до історичної повісті І. Франка "Захар Беркут" : передчуття модерністського *sacrum* / Ігор Набитович // Універсум *sacrum*'у в художній прозі (від Модернізму до Постмодернізму) : монографія / І. Набитович. – Дрогобич ; Люблін, 2008. – С. 321–333.

30. **Нахлік Є.** Загальноєвропейські ідейно-художні витоки і новаторство повісті Івана Франка "Захар Беркут" / Є. Нахлік // Іван

Франко і світова культура : матер. Міжнар. симпозиуму ЮНЕСКО (Львів, 11-15 вер. 1986 р.) / упоряд. Б. З. Якимович. – Київ, 1990. – Кн. 1. – С. 252–255.

31. **Погребенник Ф. П.** Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці : [коментар] / Ф. П. Погребенник // Франко І. Я. Зібрання творів : у 50 т. / І. Я. Франко. – Київ, 1978. – Т. 16 : Повісті та оповідання (1882–1887). – С. 481–484.

32. **Третяк Л. М.** Відображення побуту, звичаїв народу в повісті І. Франка «Захар Беркут» / Л. М. Третяк // Тези 11-ої щорічної міжвузівської наукової конференції, присвяченої 110-річчю з дня народження Івана Франка (15-17 вер.). – Львів, 1966. – С. 34–35.

33. **Хоменко О.** "Захар Беркут" Івана Франка – метатекст української духовності: погляд із XXI ст. / О. Хоменко // Нагуєвицькі читання – 2008. Іван Франко і новітнє українство : матер. Всеукр. наук. конф. / [редкол.: П. Іванишин (гол.), Я. Радевич-Винницький, С. Квіт]. – Дрогобич, 2009. – С. 135–161.

Вивчення повісті у школі

34. **Вернюк О. І.** Франко. «Захар Беркут» : урок укр. л-ри / О. Вернюк // Все для вчителя. – 2012. – № 17–18. – С. 134–135.

35. **Вінничук Г.** Зіставлення як шлях глибокого осягнення художнього твору : фрагменти уроку компаративного вивч. повістей М. Гоголя «Тарас Бульба» та І. Франка «Захар Беркут» / Галина Вінничук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 4. – С. 33–35. – Бібліогр. в кінці ст.

36. **Вінничук Г.** Компаративний аналіз історичних повістей М. Гоголя "Тарас Бульба" та І. Франка "Захар Беркут" : укр. л-ра - зарубіжна л-ра : 7 клас / Галина Вінничук // Українська мова і література в школах України. – 2016. – № 6. – С. 48–50. – Бібліогр. в кінці ст.

37. **Воробйова М.** Підсумковий урок за історичною повістю І. Франка «Захар Беркут» : 7 клас / М. Воробйова // Українська мова та література. – 2001. – Грудень (№ 47). – С. 10–11.

38. **Гаврилюк О.** Уславлення сміливості, патріотизму, вірності, волелюбності в повісті Івана Франка "Захар Беркут" : 7 клас / Оксана Гаврилюк // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 23–24.

39. **Гаврутенко Г.** Іван Франко "Захар Беркут". Героїчна боротьба русичів-українців – дорога в майбутнє сучасників : урок укр. л-ри : 7 клас / Галина Гаврутенко // Українська мова і література в школах України. – 2016. – № 6. – С. 46–47.

40. **Гмир І.** Вивчення повісті І. Франка "Захар Беркут" / І. Гмир // Українська мова і література в школі. – 1971. – № 11. – С. 36–41.

41. **Гузар З.** Вивчення повісті Івана Франка «Захар Беркут» : 6 клас / Зенон Гузар // Тези доповідей VIII звітної наукової конференції інституту (20-22 вер. 1966 р.). Серія Філологічна та музикознавча. – Дрогобич, 1966. – С. 36–40.

42. **Гук Р.** Іван Франко "Захар Беркут" / Р. Гук // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 8. – С. 33–37.

43. **Дем'яненко О.** Вартусть важливого вибору : система уроків за повістю «Захар Беркут» / О. Дем'яненко // Українська мова та література. – 2005. – Листопад (№ 43–44). – С. 31–34.

44. **Дудіна Т.** Іван Франко. Повість «Захар Беркут» : аналіз повісті / Т. Дудіна, А. Панченков // Українська мова та література. – 2007. – Серпень (Ч. 29–32). – С. 14–32.

45. **Жук А.** Образи воїнів-захисників у творах М. Гоголя «Тарас Бульба» та І. Франка «Захар Беркут» / Алла Жук // Зарубіжна література. – 2010. – № 41–42. – С. 30–33.

46. **Івашків В.** Повість Івана Франка "Захар Беркут" : 6 клас / В. Івашків, М. Ткачук // Українська мова і література в школі. – 1982. – № 11. – С. 38–45.

47. **Іменівська Г.** Образ Захара Беркута : (фрагмент уроку за повістю І. Франка "Захар Беркут") : 7 клас / Г. Іменівська // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С. 50–51.

48. **Історичне** минуле українського народу в зображенні Івана Франка (за повістю "Захар Беркут") : творчі роботи з укр. л-ри : 7 клас // Усі творчі роботи : 6–11 кл. / [гол. ред. Д. В. Марков]. – Київ, 2006. – С. 515.

49. **Канарська О. М.** З Україною в серці : [узагальнення повісті М. Гоголя "Тарас Бульба" та І. Франка "Захар Беркут"] / О. М. Канарська // Все для вчителя. – 2013. – № 5. – С. 65–67

50. **Кіліченко Л.** "Се будуть дні... відродження народного". (Повість Івана Франка "Захар Беркут" і її вивч. в 7-му кл.) / Л. Кіліченко // Франкова криниця : вивчення творчості І. Я. Франка в школі : посіб. для вчителя / за ред. Л. М. Кіліченко. – Київ, 1991. – С. 139–165.

51. **Коваленко М.** Історична повість "Захар Беркут" І. Франка : конспект уроку / Марина Коваленко // Українська мова та література. – 2012. – № 13. – С. 6–9.

52. **Козланюк П. С.** Захар Беркут : [примітка] / П. С. Козланюк, Д. Д. Копиця // Франко І. Твори : в 20 т. / І. Франко. – Київ, 1951. – Т. 6 : Повісті. – С. 489–490.

53. **Колесник Л. В.** Іван Франко "Захар Беркут. Сюжет, змалювання героїчної боротьби русичів проти монголо-татарських нападників" / Л. В. Колесник // Все для вчителя. – 2009. – Грудень (№ 23–24). – С. 44–45.

54. **Колеснікова М. М.** Іван Франко. Повість "Захар Беркут" : урок укр. л-ри : 7 клас / М. М. Колеснікова // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 3. – С. 13–21.

55. **Костюкевич В.** Образ рідної землі у творах Миколи Гоголя "Тарас Бульба" та Івана Франка "Захар Беркут" : урок укр. л-ри : 7 клас / Валентина Костюкевич, О. Канарська // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 4. – С. 30–33.

56. **Луцак С.** Використання інтерактивних методик під час вивчення у 7 класі історико-географічного тла повісті "Захар Беркут" Івана Франка / С. Луцак // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 4. – С. 21–25.

57. **Лушпай Н. Л.** Іван Франко "Захар Беркут" : урок укр. л-ри : 7 клас / Н. Л. Лушпай // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2015. – № 13–14. – С. 13–20.

58. **Мартінова М.** Підсумковий урок за історичною повістю І. Франка "Захар Беркут" : урок укр. л-ри : 7 клас / М. Мартінова, Л. Павленко // Українська мова і література в школах України. – 2016. – № 10. – С. 23–27.

59. **Монолог** Захара Беркута (за повістю І. Франка "Захар Беркут") : очима героя : твори з укр. літератури : 7 клас // 3333 кращі твори : твори, есе, плани, теми, довідки / [авт.-упор.: С. Ш. Відмінник]. – Київ, 2005. – С. 619.

60. **Монолог** Мирослави (за повістю І. Франка "Захар Беркут"): очима героя : твори з укр. літератури : 7 клас // 3333 кращі твори : твори, есе, плани, теми, довідки / [авт.-упор.: С. Ш. Відмінник]. – Київ, 2005. – С. 620–621.

61. **Набитович І.** Концепція громадянського суспільства в повісті І. Франка "Захар Беркут" / Ігор Набитович // Іван Франко в школі : зб. наук.-метод. праць / [редкол.: Л. Гулевич (гол. ред.), Є. Пшеничний, З. Гузар та ін.]. – Дрогобич, 2010. – Вип. 2. – С. 189–201. – Бібліогр. в кінці ст.

62. **Народність** образу Захара Беркута (за повістю І. Франка "Захар Беркут") : творчі роботи з укр. л-ри : 7 клас // Усі творчі роботи : 6–11 кл. / [гол. ред. Д. В. Марков]. – Київ, 2006. – С. 515–516.

63. **Образ** Захара Беркута (за однойменною повістю Івана Франка) : твори з укр. л-ри : 7 клас // 3333 кращі твори : твори, есе, плани, теми, довідки / [авт.-упор.: С. Ш. Відмінник]. – Київ, 2005. – С. 91–92.

64. **Перейма Л.** Перемагати згодою : конспект уроку з елементами іст.-літ. дослідження І. Франка «Захар Беркут» : 7 клас / Людмила Перейма // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях. – 2006. – № 6. – С. 6–10.

65. **Прісовський Є.** Розкриття образів з повісті І. Франка "Захар Беркут" : 6 клас / Є. Прісовський // Українська мова і література в школі. – 1967. – № 12. – С. 33–39.

66. **Проблема** вірності громадському обов'язку (за повістю І. Я.Франка "Захар Беркут") : твори з укр. л-ри : 7 клас // 1400. Нові учнівські твори з української мови і літератури. 5–9 класи / О. Ю. Байбак, І. В. Веретенникова [та ін.]. – Донецьк, 2004. – С. 370–373.

67. **Проблема** честі та зради (за повістю Івана Франка "Захар Беркут") : твори з укр. літератури : 7 клас // 3333 кращі твори : твори, есе, плани, теми, довідки / [авт.-упор.: С. Ш. Відмінник]. – Київ, 2005. – С. 93–94.

68. **Розвозчик П.** Поринаячи в історію пращурів. Погляд з майбутнього на історичну повість І. Франка "Захар Беркут" / П. Розвозчик // Українська література в загальноосвітній школі. – 1999. – № 5. – С. 50–52.

69. **Роздуми** Захара Беркута (за повістю І. Франка "Захар Беркут") : очима героя : твори з укр. л-ри : 7 клас // 3333 кращі твори : твори, есе, плани, теми, довідки / [авт.-упор.: С. Ш. Відмінник]. – Київ, 2005. – С. 621.

70. **Сеник В.** Зображення визвольної боротьби проти загарбників у сербській народній баладі "Смерть матері Юговичів" та історичній повісті Івана Франка "Захар Беркут" / В. Сеник // Зарубіжна література. – 2012. – № 17–18. – С. 21–23.

71. **Сеник В.** Розвиток історичного жанру у світовій літературі : роман В. Скотта "Айвенго", повість І. Франка "Захар Беркут" та А.Чайковського "За сестрою" / В. Сеник, М. Сірко // Зарубіжна література. – 2012. – № 17–18. – С. 25–27.

72. **Ситченко А.** Варіант аналізу повісті Івана Франка "Захар Беркут" : 7 клас / А. Ситченко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 6. – С. 31–33.

73. **Скоць А.** Повість Івана Франка "Захар Беркут" / А. Скоць // Українська мова і література в школі. – 1970. – № 11. – С. 15–21.

74. **Сокіл В.** Фольклорні джерела повісті І. Я. Франка "Захар Беркут" / В. Сокіл // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 9. – С. 74–76.

75. **Соловйова Н.** Аналіз вольових дій та якостей героїв повісті Івана Франка "Захар Беркут" : 7 клас / Н. Соловйова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 4. – С. 32–33.

76. **Соє Б.** Аналіз повісті Івана Франка "Захар Беркут" / Борис Соє // Дивослово. – 2006. – № 9. – С. 38–42.

77. **Хміль Л. Т.** Вивчення уривків з повісті І. Франка "Захар Беркут" : 6 клас / Л. Т. Хміль // Література в школі. – 1958. – № 2. – С. 49–54.

78. **Шваєвська О.** Повість Івана Франка "Захар Беркут" і сучасна Україна : урок укр. л-ри : 7 клас / Оксана Шваєвська // Дивослово. – 2013. – № 7–8. – С. 32–38.

79. **Шелест Л. І.** Іван Франко "Захар Беркут" : комбінований урок : 7 клас / Л. І. Шелест // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2015. – № 25–26. – С. 16–19.

80. **Шеховцова О.** У чому сила народу? : урок за повістю Івана Франка "Захар Беркут" : 7 клас / Ольга Шеховцова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2010. – № 3. – С. 21–24.

Мова повісті «Захар Беркут»

81. **Баран Л.** Авторські зміни в синтаксичній структурі тексту (на матер. повісті Івана Франка "Захар Беркут") / Лілія Баран // Іван Франко: дух, наука, думка, воля : матер. Міжнар. наук. конгр., присв.

150-річчю від дня народж. І. Франка (Львів, 27 верес.-1 жовт. 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 376–386. – Бібліогр. в кінці ст.

82. **Мала Т.** Дієслівна синонімія на позначення психологічного стану людини (на матер. повісті Івана Франка "Захар Беркут") / Тетяна Мала ; наук. керівник Оксана Кушлик // Збірник студентських наукових праць : [мова творів І. Франка. Матер. звітної конф. студ філ. ф-ту за 2005 рік] : підсекція "Укр. мовозн-во" : 1 частина / ДДПУ ім. І. Франка ; ред.: В. М. Винницький, О. П. Кушлик та ін. – Дрогобич, 2006. – С. 33–39. – Бібліогр. в кінці ст.

83. **Ощипко І.** Лінгвістичне зіставлення двох авторських видань повісті "Захар Беркут" [Івана Франка] / Ірина Ощипко // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин : матер. Міжнар. наук. конф. (Львів, 25-27 вер. 1996 р.) / [редкол.: Л. Бондар, М. Гнатюк, І. Денисюк та ін. ; ред. : М. Ільницький, Б. Якимович]. – Львів, 1998. – С. 667–672. – Пристор. бібліогр.

84. **Паньків У.** До питання про походження фразеологізмів твору Івана Франка "Захар Беркут" та труднощі їх перекладу / Уляна Паньків // Вісник факультету романо-германської філології : зб. / за ред. В. П. Кемінь. – Дрогобич, 2007. – Вип. 2. – С. 234–242.

85. **Сокіл Н.** Мікротопоніми села Тухлі у творі Івана Франка "Захар Беркут" / Наталія Сокіл // Іван Франко: дух, наука, думка, воля : матер. Міжнар. наук. конгр., присв. 150-річчю від дня народж. І. Франка (Львів, 27 вер.-1 жовт. 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 424–430. – Бібліогр. в кінці ст.

86. **Уздиган І.** Порівняння – невід'ємний лінгвостилістичний атрибут повісті Івана Франка "Захар Беркут" / Іванна Уздиган // Франкознавчі студії : зб. наук. праць. – Дрогобич, 2007. – Вип. 4. – С. 774–784.

Підготувала О. Груб'як